

Aldona Chmielowska

Czerchów, gm. Ozorków, woj. łódzkie

Informator Archeologiczny : badania 11, 161-162

1977

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Z 13 jam - 7 zawierało materiały z XII-XIII wieku, 1 z VII-III wieku i 5 - ceramikę kultury Łużyckiej.

Jamy datowane na XII-XIII wiek były owalne, długości od 1 do 3 m, z kamieniami, ceramiką i kośćmi zwierzęcymi w czarnej ziemi wypełniska. Stanowią one na terenie cmentarzyska w dalszym ciągu zagadkę.

Jama z VII-VIII wieku miała nieregularny, owalny kształt i 5,5 m długości. W jej partii środkowej znajdowało się rozrzucone palenisko. W bardzo czarnej ziemi znaleziono duże ilości ceramiki, kości zwierzęce, dwa ułamki noży żelaznych fragment osadki kamiennej i gładzik z kamienia.

Z jam Łużyckich na uwagę zasługuje bardzo regularna w planie i profilu jam 71 z dużą ilością ułamków naczyń i warstwą spalanizny na dnie wypełniska.

Najważniejszym zabytkiem jest ostroga żelazna z saczepami zagiętymi do środka, którą można datować na koniec VII wieku; wystąpiła ona w resztkach warstwy kulturowej z tego okresu, zachowaną na badanym odcinku terenu.

Tegoroczne prace wykopaliskowe pozwoliły uchwycić północno-wschodnią granicę cmentarzyska, gdzie wyeksplorowano dwa ostatnie groby. Na uwagę zasługuje odkrycie kolejnej chaty z początków wczesnego średniowiecza o typie analogicznym do zbadanej wyrytkowo w 1976 roku na terenie rozproszonej osady /st.III/. Ogółem na stanowisku I przebadano 115 grobów i 77 jam.

Materiały i dokumentacja znajdują się w PMA w Warszawie.

Badania cmentarzyska, które znajdują się na ukończeniu, jak też osady na st. III - należałoby kontynuować.

CZERCHÓW, gm. Ozorków
woj. łódzkie

Muzeum Archeologiczne
i Etnograficzne w Łodzi

Badania prowadziła dr Aldona Chmielowska. Finansował WKZ w Łodzi. Badania 1975-1977. Grodzisko wczesnośredniowieczne.

W 1975 r. wznowiono - po 37-letniej przerwie - badania wykopaliskowe na grodzisku wczesnośredniowiecznym w Czerchowie, gm. Ozorków, woj. łódzkie.

Grodzisko, położone w dorzeczu prawobrzeżnej Bzury, znajduje się na zachodniej granicy pół wsi Czerchów i północnej granicy wsi Opalanki. Od zachodu i północy okalają go podmokłe łąki, przez które przepływa strumyk. Przeprowadzone przed II wojną światową częściowe prace melioracyjne spowodowały, iż teren grodziska wraz z jego najbliższym otoczeniem zaczęto wykorzystywać do celów rolniczych. Obecnie jest ono systematycznie rozorywane, w wyniku czego wały dochowały się do wysokości od około 1 do 2 m ponad dzisiejszy poziom łąk.

W wykopie I /5x55 m/ usytuowanym na tzw. podgrodziu, w odległości około 60 m na wschód od wału głównego grodziska, odkryto dolne partie wału wewnętrznego; 3 warstwy spalonych białych, w układzie przekładkowym, salogony na gliniastej ścian, pod którą wystąpił bruk kamienny, stanowiący stopę fundamentową tego wału. Od jego strony wewnętrznej zaobserwowano nasłanianie, na profilu najgłębsze kształt nieregularny, a bryłkę zapadła ścianki po łebku. W jego obrębie znalazłono sprzęt własność ludzka. Ścianka przestronna między łebkiem a wałem głównym grodziska, nie dotknięta żadnymi śladami wnikających na latanie tam zabawy ludzkiej. Również i wewnątrz odkryto tam niewiele, najwięcej wystąpiło ich natomiast w obrębie wału wewnętrznego i w części przelazła z II i III okresu wczesnośredniowiecznego, ślady groty strzał, noża solenne, paleca.

W świetle dotychczasowych badań nasz jest więc jednym z nielicznych miejsc w grodzisku o współzależności, w tym miejscu, podgrodzia z grodem.

Wykopy II wykopano na najniższym grodzisku. Zbudowane dotychczas przestronną 109 m², odkryto w jego obrębie 3 tzw. podziemienniki w ramach wałowa i przelazów rozmiarów ok. 100 m, między innymi umiarkowanej do 50-60 cm od ścian; powstawała ściana. Wschód nich zaobserwowano ślady po stroniących kształtowanych obrotowych, w jednym z nich widoczny okrągły wykładnię kształtowanej białej piwności, której wnętrzu wypełniały kawałki zwierząt, w in. osobna ściana. W wykopisku znalazłono obiekty nieznanych namleżono duże ilości urzędów ceramiki z cechami technologicznymi i typologicznymi charakterystycznymi dla okresu od VI-III w., przy czym podkreślić należy, iż ceramika wczesniejsza stanowi ok. 1/5 ogólnej liczby tej kategorii w wykopisku. W in. odkryto fragmenty wględzowej maki naczyń glinianych. W wnętrzu kalcestru, jedynolicie należącej przestroni między wałami, znalazłono ponadto przedmioty solenne - groty strzał, ostrza z 2 poł. II w., noża, dźwisko, a następnie przelaziki gliniane, ceramiki z piaskowca i piłowek szklany.

Badania będą kontynuowane.

OKRĘGOWO KOLEJNIA, gm. Tyrowo
woj. łódzkie
Stawisko 1

Archeologiczny Ośrodek Badawczo-Konserwatorski w Łodzi

Badania prowadzili doc. dr Jan Gurba i mgr Leszek Gajewski. Finansował Wojewoda Łódzki. Prace w ramach badań Wielozajęz pierwszemu badaniu prof. dr. Konrada Jędrzejewskiego i doc. dr. Andrzeja Bednarskiego w 1952 r. / Grodzisko wczesnośredniowieczne X/97 - XIII w.

Prace wykopaliskowe prowadzono we wschodniej części grodziska. Badaniem objęto wał grodziska, wykorzystując południowy brzeg wyryw "dzikiej" piaskownicy wykonanej w latach okupacji w